

ข้อกำหนด

คดีภาษีอากร พ.ศ. ๒๕๖๘.

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลภาษีอากรและวิธีพิจารณา
คดีภาษีอากร พ.ศ. ๒๕๖๘ อธิบดีผู้พิพากษาศาลภาษีอากรกลางโดยอนุมัติประธานศาลฎีกาออก
ข้อกำหนดเกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาและการรับฟังพยานหลักฐาน ใช้บังคับในศาลภาษีอากร
และศาลอื่นที่มีอำนาจดำเนินกระบวนการพิจารณาแทนศาลภาษีอากร ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อกำหนดนี้ให้เรียกว่า “ข้อกำหนดคดีภาษีอากร พ.ศ. ๒๕๖๘”

ข้อ ๒ ข้อกำหนดนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๘ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกข้อกำหนดคดีภาษีอากร พ.ศ. ๒๕๔๔

ข้อกำหนดนี้ไม่มีผลกระทบถึงกระบวนการพิจารณาใด ๆ ที่ได้กระทำไปแล้วก่อนวันที่ข้อกำหนดนี้
ใช้บังคับ ส่วนกระบวนการพิจารณาใดที่ยังมิได้กระทำจนล่วงพ้นกำหนดเวลาที่ต้องกระทำตามข้อกำหนด
ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนข้อกำหนดนี้ แต่ยังคงอยู่ในกำหนดเวลาที่อาจกระทำได้ตามข้อกำหนดนี้ ให้ดำเนิน
กระบวนการพิจารณานั้นได้ภายในกำหนดเวลาตามข้อกำหนดนี้

ข้อ ๔ ในข้อกำหนดนี้ ถ้าข้อความมิได้แสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น

“คดี” หมายความว่า คดีภาษีอากร

“ศาล” หมายความว่า ศาลภาษีอากร หรือศาลจังหวัดที่มีอำนาจดำเนินกระบวนการพิจารณาแทน
ศาลภาษีอากรกลาง

ลักษณะ ๑

ความแพ่ง

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๕ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลอาจมีคำสั่งให้คู่ความที่ดำเนินกระบวนการพิจารณา
ไม่ถูกต้อง ดำเนินกระบวนการพิจารณาให้ถูกต้องได้ภายในระยะเวลาและเงื่อนไขที่ศาลเห็นสมควรกำหนด
เว้นแต่ข้อที่ไม่ถูกต้องนั้นจะเกิดจากความจงใจหรือละเลยเพิกเฉยของคู่ความฝ่ายนั้น และทำให้คู่ความ
อีกฝ่ายหนึ่งเสียเปรียบ

ข้อ ๖ คู่ความอาจตกลงกันยื่นคำร้องต่อศาลขอให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาไปตามที่คู่ความตกลงกัน
ถ้าศาลเห็นสมควรเพื่อให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาเป็นไปโดยสะดวก รวดเร็ว และเที่ยงธรรม จะอนุญาต
ตามคำร้องนั้นก็ได้

ข้อ ๗ เพื่อให้กระบวนการพิจารณาเป็นไปโดยสะดวก รวดเร็ว และเที่ยงธรรม การติดต่อระหว่างศาลอาจทำโดยทางโทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่นแทนการติดต่อโดยทางไปรษณีย์ด่วนพิเศษ หรือประกอบกันก็ได้โดยคำนึงถึงความจำเป็นเร่งด่วน และความเหมาะสมแก่ลักษณะเนื้อหาของเรื่องที่ต้องการติดต่อ รวมทั้งจำนวนและลักษณะของเอกสาร หรือวัตถุอื่นที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ศาลกำหนด

ข้อ ๘ การแต่งตั้งบุคคลที่มีภูมิลำเนาในเขตศาลนั้นเพื่อรับคำคู่ความหรือเอกสารแทนตนต้องทำเป็นหนังสือ

หมวด ๒

อำนาจศาลและคำคู่ความ

ข้อ ๙ ในระหว่างที่ศาลภาษีอากรจังหวัดยังมิได้เปิดทำการในท้องที่ใด เมื่อโจทก์ยื่นคำฟ้องต่อศาลจังหวัด ให้โจทก์จัดทำสำเนาคำฟ้องสำหรับศาลจังหวัดด้วยหนึ่งชุดแล้วให้ศาลจังหวัดส่งต้นฉบับไปยังศาลภาษีอากรกลางโดยเร็ว เมื่อศาลภาษีอากรกลางมีคำสั่งรับคดีนั้นไว้พิจารณาแล้ว ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลภาษีอากรกลางกำหนดองค์คณะโดยเร็ว และกำหนดวัน เวลาและศาลที่จะนั่งพิจารณาพิพากษาคดีตามความเหมาะสม และให้ศาลภาษีอากรกลางแจ้งศาลจังหวัดเพื่อให้แจ้งกำหนดวัน เวลาและศาลที่จะนั่งพิจารณาพิพากษาคดีนั้นให้คู่ความทราบโดยเร็ว

ข้อ ๑๐ คดีที่โจทก์ยื่นคำฟ้องต่อศาลจังหวัด ให้ศาลจังหวัดที่ได้รับแจ้งคำสั่งจากศาลภาษีอากรกลางแจ้งคำสั่งให้โจทก์ทราบโดยเร็ว ให้โจทก์ร้องขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลจังหวัดเพื่อให้ส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องภายในกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันทราบคำสั่ง

จำเลยจะทำคำให้การยื่นต่อศาลจังหวัดที่โจทก์ยื่นคำฟ้อง หรือต่อศาลภาษีอากรกลางก็ได้ ในกรณีที่จำเลยยื่นคำให้การต่อศาลจังหวัด ให้จำเลยจัดทำสำเนาคำให้การสำหรับศาลจังหวัดด้วยหนึ่งชุดแล้วให้ศาลจังหวัดส่งต้นฉบับพร้อมกับรายงานการส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องไปยังศาลภาษีอากรกลางเพื่อมีคำสั่ง หากจำเลยมิได้ยื่นคำให้การภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ ก็ให้ศาลจังหวัดแจ้งให้ศาลภาษีอากรกลางทราบพร้อมกับส่งรายงานการส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องและคำขอของโจทก์ที่ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ตนเป็นฝ่ายชนะคดีโดยขาดนัด ถ้าหากมี เพื่อมีคำสั่ง เมื่อศาลภาษีอากรกลางมีคำสั่งอย่างใดแล้วให้แจ้งศาลจังหวัดเพื่อแจ้งให้คู่ความทราบโดยเร็ว

ข้อ ๑๑ ถ้าจำเลยฟ้องแย้งรวมมาในคำให้การที่ยื่นต่อศาลจังหวัด ให้นำข้อ ๙ และข้อ ๑๐ มาใช้บังคับแก่ฟ้องแย้งและคำให้การแก้ฟ้องแย้งโดยอนุโลม

ข้อ ๑๒ คำฟ้องหรือคำให้การที่อ้างบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ประกาศ คำสั่ง ระเบียบ หรือคำวินิจฉัยใดที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนข้ออ้างหรือข้อเถียง ให้แนบสำเนามาพร้อมกับคำคู่ความดังกล่าวด้วย เว้นแต่คำคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งจะได้อ้างไว้แล้ว

คำฟ้องหรือคำให้การที่มีได้ปฏิบัติตามความในวรรคหนึ่ง ศาลอาจมีคำสั่งให้ปฏิบัติให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนด ถ้ามิได้ปฏิบัติก็ให้ศาลมีคำสั่งไม่รับคำคู่ความนั้น

ข้อ ๑๓ คำฟ้องที่แสดงให้พอเข้าใจได้ถึงสภาพแห่งข้อหา ข้ออ้างที่อาศัยเป็นหลักแห่งข้อหา และคำขอบังคับ ให้ถือว่าเป็นคำฟ้องที่ชอบด้วยกฎหมาย

ถ้าจำเลยให้การต่อสู้ว่าไม่เข้าใจคำฟ้องในส่วนใด ศาลอาจสั่งให้โจทก์แก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องโดยอธิบายรายละเอียดในส่วนนั้นให้ชัดเจนขึ้นก็ได้ และจำเลยมีสิทธิแก้ไขเพิ่มเติมคำให้การในส่วนคำฟ้องที่แก้ไขเพิ่มเติมนั้นได้

ความในวรรคสองให้ใช้บังคับแก่คำให้การแก้ฟ้องแย้งโดยอนุโลม

หมวด ๓

การชี้สองสถานและการสืบพยาน

ข้อ ๑๔ คดีที่โจทก์ยื่นคำฟ้องต่อศาลจังหวัด เมื่อศาลภาชีอากรกลางกำหนดว่าจะมีการชี้สองสถานหรือไม่แล้ว ให้แจ้งวันนัดชี้สองสถานหรือวันนัดสืบพยาน แล้วแต่กรณี ให้ศาลจังหวัดทราบเพื่อแจ้งให้คู่ความทราบต่อไป หากศาลภาชีอากรกลางแจ้งให้คู่ความทราบโดยตรงก็ให้แจ้งศาลจังหวัดทราบด้วย

ข้อ ๑๕ ในกรณีที่มีการชี้สองสถาน เมื่อคู่ความฝ่ายใดมีความจำนองที่จะอ้างเอกสารฉบับใด ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ใด หรือคำเบิกความของพยานคนใด หรือมีความจำนองที่จะให้ศาลตรวจสอบบุคคล วัตถุ สถานที่ หรืออ้างอิงความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อเป็นพยานหลักฐานสนับสนุนข้ออ้างหรือข้อเถียงของตน ให้คู่ความฝ่ายนั้นยื่นบัญชีระบุพยานต่อศาลก่อนวันชี้สองสถานไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน โดยแสดงเอกสารหรือสภาพของเอกสารที่จะอ้างหรือข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่จะอ้าง และรายชื่อที่อยู่ของบุคคล ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ วัตถุ หรือสถานที่ซึ่งคู่ความฝ่ายนั้นระบุอ้างเป็นพยานหลักฐาน หรือคำขอให้ศาลไปตรวจหรือขอให้ตั้งผู้เชี่ยวชาญ แล้วแต่กรณี พร้อมทั้งสำเนาบัญชีระบุพยานดังกล่าวในจำนวนที่เพียงพอ เพื่อให้คู่ความฝ่ายอื่นหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องมารับไปจากศาล

ในกรณีที่ไม่มีกรณีชี้สองสถาน ให้ยื่นบัญชีระบุพยานพร้อมทั้งสำเนาดังกล่าวตามวรรคหนึ่งก่อนวันสืบพยานไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

ก่อนระยะเวลาที่กำหนดให้ยื่นบัญชีระบุพยานตามวรรคหนึ่ง หรือวรรคสอง แล้วแต่กรณี สิ้นสุดลง ถ้าคู่ความฝ่ายใดมีความจำนองจะยื่นบัญชีระบุพยานเพิ่มเติม ให้ยื่นคำแถลงขอระบุพยานเพิ่มเติมต่อศาลพร้อมกับบัญชีระบุพยานเพิ่มเติมและสำเนาบัญชีระบุพยานเพิ่มเติมดังกล่าว

เมื่อระยะเวลาที่กำหนดให้ยื่นบัญชีระบุพยานตามวรรคหนึ่ง หรือวรรคสอง แล้วแต่กรณี ได้สิ้นสุดลงแล้ว ถ้าคู่ความฝ่ายใดซึ่งได้ยื่นบัญชีระบุพยานไว้แล้ว มีเหตุอันสมควรแสดงได้ว่าตนไม่สามารถทราบได้ว่าต้องนำพยานหลักฐานบางอย่างมาสืบเพื่อประโยชน์ของตน หรือไม่ทราบว่าพยานหลักฐานบางอย่างได้มีอยู่ หรือมีเหตุอันสมควรอื่นใด หรือถ้าคู่ความฝ่ายใดซึ่งมิได้ยื่นบัญชีระบุพยานไว้ แสดงให้เห็นที่พอใจแก่ศาลได้ว่า มีเหตุอันสมควรที่ทำให้ไม่สามารถยื่นบัญชีระบุพยานตามกำหนดเวลาดังกล่าวได้

คู่ความฝ่ายนั้นอาจยื่นคำร้องขออนุญาตอ้างพยานหลักฐานเช่นว่านั้นต่อศาลพร้อมกับบัญชีระบุพยานและสำเนาบัญชีระบุพยานดังกล่าวไม่ว่าเวลาใด ๆ ก่อนพิพากษา และถ้าศาลเห็นว่าเพื่อให้การวินิจฉัยชี้ขาดข้อสำคัญแห่งประเด็นเป็นไปโดยเที่ยงธรรม จำเป็นจะต้องสืบพยานหลักฐานเช่นว่านั้น ก็ให้ศาลอนุญาตตามคำร้อง

ข้อ ๑๖ ให้คู่ความฝ่ายที่อ้างอิงเอกสาร ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ หรือวัตถุเป็นพยานหลักฐานเพื่อสนับสนุนข้ออ้างหรือข้อเถียงตามคำคู่ความของตนตามข้อ ๑๕ ยื่นต่อศาลซึ่งต้นฉบับพยานเอกสาร สื่อที่บันทึกข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งพยานวัตถุ ที่ประสงค์จะอ้างอิงและอยู่ในความครอบครองของตนต่อศาลพร้อมกับการยื่นบัญชีระบุพยาน โดยคู่ความไม่ต้องส่งสำเนาเอกสาร สื่อที่บันทึกข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ หรือภาพถ่ายวัตถุ ต่อศาลและคู่ความฝ่ายอื่น

คู่ความฝ่ายใดมิได้ยื่นเอกสาร สื่อที่บันทึกข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ หรือพยานวัตถุต่อศาลตามความในวรรคหนึ่ง คู่ความฝ่ายนั้นไม่มีสิทธิที่จะนำพยานหลักฐานนั้นมาสืบภายหลัง เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาลเมื่อคู่ความดังกล่าวสามารถแสดงให้เห็นที่พอใจแก่ศาลถึงเหตุที่ไม่สามารถปฏิบัติตามข้อกำหนดได้เพราะเหตุสุดวิสัย หรือเมื่อศาลเห็นว่าพยานหลักฐานดังกล่าวเป็นพยานหลักฐานอันสำคัญซึ่งเกี่ยวกับประเด็นข้อสำคัญในคดี และเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมจำเป็นที่จะต้องนำพยานหลักฐานดังกล่าวมาสืบ

ข้อ ๑๗ ถ้าพยานหลักฐานซึ่งเป็นเอกสาร วัตถุ หรือข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ใด อยู่ในความครอบครองของคู่ความฝ่ายอื่นหรือบุคคลภายนอก ให้คู่ความฝ่ายที่ประสงค์จะอ้างอิงขอให้ศาลมีคำสั่งเรียกพยานหลักฐานดังกล่าวมาจากผู้ครอบครองโดยยื่นคำขอต่อศาลพร้อมกับการยื่นบัญชีระบุพยาน และให้คู่ความฝ่ายนั้นมีหน้าที่ติดตามเพื่อให้ได้พยานหลักฐานมาก่อนวันชี้สองสถานหรือก่อนวันสืบพยานในกรณีไม่มีการชี้สองสถานหรือภายในเวลาที่ศาลกำหนด

ข้อ ๑๘ พยานหลักฐานที่คู่ความได้ยื่นส่งต่อศาล หรือที่ศาลมีคำสั่งเรียก ถ้าผู้ยื่นหรือผู้ครอบครองมีความจำเป็นต้องใช้ หรือถ้าการเก็บรักษาไว้ที่ศาลจะเป็นการไม่สะดวก ศาลจะให้ผู้ยื่นหรือผู้ครอบครองรับพยานหลักฐานคืนไปโดยให้คู่ความตรวจดู และให้ผู้ยื่นหรือผู้ครอบครองส่งสำเนาหรือภาพถ่ายไว้แทน หรือจะมีคำสั่งอย่างใดตามที่เห็นสมควรก็ได้

ข้อ ๑๙ เพื่อประโยชน์ในการชี้สองสถาน ศาลอาจส่งข้อสอบถามข้อเท็จจริงเป็นหนังสือไปยังคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทุกฝ่ายเพื่อให้คู่ความฝ่ายนั้นตอบข้อสอบถามนั้นในวันชี้สองสถานก็ได้ เมื่อศาลส่งข้อสอบถามไปยังคู่ความฝ่ายใดให้ส่งสำเนาข้อสอบถามนั้นไปยังคู่ความฝ่ายอื่นเพื่อทราบด้วย

บทบัญญัติในข้อนี้ให้ใช้บังคับแก่เรื่องเอกสารที่ศาลประสงค์จะถามด้วยโดยอนุโลมโดยให้ศาลส่งสำเนาเอกสารนั้นไปพร้อมกับข้อสอบถาม หรือจะให้คู่ความมาตรวจเอกสารดังกล่าวที่ศาลก็ได้

ข้อ ๒๐ คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งซึ่งประสงค์จะอ้างอิงข้อเท็จจริงใดและขอให้คู่ความฝ่ายอื่นตอบว่าจะรับรองข้อเท็จจริงนั้นว่าถูกต้องหรือไม่ อาจส่งคำบอกกล่าวเป็นหนังสือแจ้งรายการข้อเท็จจริงนั้นไปให้คู่ความฝ่ายอื่นทราบก่อนวันชี้สองสถานหรือวันสืบพยาน แล้วแต่กรณี ไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

ถ้าคู่ความฝ่ายอื่นได้รับคำบอกกล่าวโดยชอบแล้ว เมื่อคู่ความฝ่ายที่ส่งคำบอกกล่าวร้องขอต่อศาลในวันขึ้นสองสัปดาห์หรือในวันสืบพยาน แล้วแต่กรณี ให้ศาลสอบคู่ความฝ่ายอื่นว่าจะยอมรับข้อเท็จจริงตามที่ได้รับคำบอกกล่าวนั้นว่าถูกต้องหรือไม่ ถ้าคู่ความฝ่ายนั้นไม่ตอบคำถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริงใดหรือปฏิเสธข้อเท็จจริงใดโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้ถือว่ายอมรับข้อเท็จจริงนั้นแล้ว เว้นแต่ศาลเห็นว่าคู่ความฝ่ายนั้นไม่อยู่ในวิสัยที่จะตอบหรือแสดงเหตุแห่งการปฏิเสธได้ในขณะนั้น ศาลจะมีคำสั่งให้คู่ความฝ่ายนั้นทำคำแถลงเกี่ยวกับข้อเท็จจริงนั้นมายื่นต่อศาลภายในระยะเวลาที่ศาลเห็นสมควรก็ได้

ให้นำบทบัญญัติในข้อ ๑๙ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๒๑ ในวันขึ้นสองสัปดาห์ให้คู่ความมาศาล และให้ศาลตรวจคำคู่ความและคำแถลงของคู่ความแล้วนำข้ออ้าง ข้อเถียง ที่ปรากฏในคำคู่ความและคำแถลงของคู่ความเทียบกันดู และสอบถามคู่ความทุกฝ่ายถึงข้ออ้าง ข้อเถียง และพยานหลักฐานที่ยื่นต่อศาลว่าฝ่ายใดยอมรับหรือโต้แย้งข้ออ้าง ข้อเถียงนั้นอย่างไร ข้อเท็จจริงใดที่คู่ความยอมรับกัน ก็เป็นอันยุติไปตามนั้น ส่วนข้อกฎหมายหรือข้อเท็จจริงที่คู่ความฝ่ายหนึ่งยกขึ้นอ้างแต่คู่ความฝ่ายอื่นไม่รับและเกี่ยวเนื่องโดยตรงกับประเด็นข้อพิพาทตามคำคู่ความ ให้ศาลกำหนดไว้เป็นประเด็นข้อพิพาท และกำหนดให้คู่ความฝ่ายใดนำพยานหลักฐานมาสืบในประเด็นข้อใดก่อนหรือหลังก็ได้

ในการสอบถามคู่ความตามวรรคหนึ่ง คู่ความแต่ละฝ่ายต้องตอบคำถามที่ศาลสอบถามหรือถามตามคำขอของคู่ความฝ่ายอื่น เกี่ยวกับข้อเท็จจริงที่คู่ความฝ่ายอื่นยกขึ้นเป็นข้ออ้าง ข้อเถียง และพยานหลักฐานที่ยื่นต่อศาล ถ้าคู่ความฝ่ายใดไม่ตอบคำถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริงใด หรือปฏิเสธข้อเท็จจริงใดโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้ถือว่ายอมรับข้อเท็จจริงนั้นแล้ว เว้นแต่คู่ความฝ่ายนั้นไม่อยู่ในวิสัยที่จะตอบหรือแสดงเหตุผลแห่งการปฏิเสธได้ในขณะนั้น

คู่ความมีสิทธิคัดค้านว่าประเด็นข้อพิพาทหรือหน้าที่นำสืบที่ศาลกำหนดไว้นั้นไม่ถูกต้อง โดยแถลงด้วยวาจาต่อศาลในขณะนั้นหรือยื่นคำร้องต่อศาลภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ศาลสั่งกำหนดประเด็นข้อพิพาทหรือหน้าที่นำสืบ ให้ศาลชี้ขาดคำคัดค้านนั้นก่อนวันสืบพยาน

ข้อ ๒๒ กรณีที่คู่ความทุกฝ่ายหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่มาศาลในวันขึ้นสองสัปดาห์ ให้ศาลทำการขึ้นสองสัปดาห์ โดยให้ถือว่าคู่ความที่ไม่มาศาลได้ทราบกระบวนการพิจารณาในวันนั้นแล้ว

คู่ความที่ไม่มาศาลนั้นไม่มีสิทธิคัดค้านว่าประเด็นข้อพิพาทและหน้าที่นำสืบที่ศาลกำหนดไว้นั้นไม่ถูกต้อง เว้นแต่เป็นกรณีที่ไม่สามารถมาศาลได้ในวันขึ้นสองสัปดาห์ เพราะเหตุจำเป็นอันไม่อาจก้าวล่วงได้หรือเป็นการคัดค้านในเรื่องที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ให้นำข้อ ๒๑ วรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๒๓ ไม่ว่าการพิจารณาคดีจะได้ดำเนินไปแล้วเพียงใด เพื่อประโยชน์แห่งการสืบพยานเมื่อศาลเห็นสมควรหรือคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอ ศาลอาจส่งข้อสอบถามเป็นหนังสือแจ้งรายการข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไปยังคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทุกฝ่าย เพื่อให้ทำคำแถลงตอบข้อสอบถามว่าจะยอมรับข้อเท็จจริงนั้นว่าถูกต้องหรือไม่ โดยให้นำบทบัญญัติในข้อ ๑๙ วรรคสอง และข้อ ๒๑ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การส่งข้อสอบถามให้คู่ความฝ่ายใดอาจกระทำในศาล หรือโดยวิธีอื่นที่ศาลเห็นสมควรและให้ส่งสำเนาข้อสอบถามนั้นไปยังคู่ความฝ่ายอื่นเพื่อทราบด้วย เมื่อคู่ความฝ่ายนั้นยื่นคำแถลงตอบข้อสอบถาม ก็ให้ส่งสำเนาคำแถลงนั้นในจำนวนที่เพียงพอเพื่อให้คู่ความฝ่ายอื่นมารับไปจากเจ้าพนักงานศาล

ข้อ ๒๔ เมื่อได้กำหนดประเด็นข้อพิพาทและหน้าที่นำสืบแล้ว ให้ศาลกำหนดจำนวนวันนัดสืบพยานของคู่ความทุกฝ่ายโดยคำนึงถึงคำแถลงของคู่ความ จำนวนพยาน เนื้อหาสาระที่พยานจะต้องเบิกความ

เมื่อได้กำหนดวันนัดสืบพยานไว้ตามวรรคหนึ่งแล้ว คู่ความต้องดำเนินการสืบพยานของฝ่ายตนให้เสร็จสิ้นภายในกำหนด การเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมวันนัดสืบพยานที่กำหนดไว้ล่วงหน้า ให้คู่ความร้องขอภายในวันนัดสืบพยานนัดสุดท้ายของฝ่ายตน แต่วันนัดสืบพยานที่ขอเพิ่มเติมนั้นจะต้องเป็นวันก่อนวันเริ่มสืบพยานของคู่ความที่สืบพยานภายหลัง

ข้อ ๒๕ ให้คู่ความที่ไม่สามารถนำพยานมาศาลได้เองร้องขอต่อศาลให้ออกหมายเรียกพยานมาศาล โดยคู่ความต้องส่งให้พยานทราบวันนัดสืบพยานล่วงหน้าไม่น้อยกว่ายี่สิบวัน เว้นแต่ศาลจะเห็นสมควรเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๒๖ เมื่อคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายมีคำขอและศาลเห็นสมควร เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลอาจอนุญาตให้ทำการสืบพยานบุคคลที่อยู่นอกศาลโดยระบบการประชุมทางจอภาพ (VIDEO CONFERENCE) ได้ โดยให้คู่ความฝ่ายที่อ้างพยานเป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย และไม่ให้ถือว่าค่าใช้จ่ายนั้นเป็นค่าฤชาธรรมเนียมในการดำเนินกระบวนการพิจารณา ซึ่งศาลอาจพิพากษาให้คู่ความฝ่ายอื่นรับผิดชอบได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๖๑

การสืบพยานตามวรรคหนึ่งให้ถือเสมือนว่า พยานเบิกความในห้องพิจารณาของศาล

การดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

ข้อ ๒๗ ศาลอาจมีคำสั่งกำหนดการนั่งพิจารณาคดี ณ สถานที่ใดหรือในวันเวลาใด ๆ ก็ได้ตามที่เห็นสมควร

การที่ศาลภาชีอากรกลางขอให้ศาลจังหวัดแห่งท้องที่ใดดำเนินการสืบพยานแทนนั้นไม่ถือว่าเป็นการส่งประเด็น

ข้อ ๒๘ การบันทึกคำเบิกความของพยาน ศาลอาจมอบให้เจ้าพนักงานศาลเป็นผู้บันทึกและอ่านคำเบิกความนั้นให้พยานฟังแทนก็ได้

ข้อ ๒๙ ในการสืบพยานบุคคล พยานอาจนำบันทึกทบทวนความจำหรือบันทึกถ้อยคำของพยานที่บันทึกไว้ล่วงหน้ามาใช้ประกอบการเบิกความก็ได้

บันทึกถ้อยคำของพยานที่บันทึกไว้ล่วงหน้าตามวรรคหนึ่ง ให้มีรายการ ดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อศาล และเลขคดี

(๒) วัน เดือน ปี และสถานที่ที่ทำการบันทึกถ้อยคำ

(๓) ชื่อและสกุลของคู่ความ

(๔) ชื่อ สกุล อายุ ที่อยู่ อาชีพ และความเกี่ยวข้องกับคู่ความของผู้ให้ถ้อยคำ

(๕) รายละเอียดแห่งข้อเท็จจริง และหรือความเห็นของผู้ให้ถ้อยคำ

(๖) ลายมือชื่อผู้ให้ถ้อยคำ

คู่ความที่ประสงค์จะขอเสนอบันทึกถ้อยคำแทนการซักถามพยานตามวรรคหนึ่ง จะต้องแถลงแสดงความจำนงต่อศาลก่อนวันสืบพยานบุคคลนั้น โดยให้ส่งต้นฉบับบันทึกถ้อยคำดังกล่าวต่อศาลและส่งสำเนาแก่คู่ความฝ่ายอื่นทราบล่วงหน้าอย่างน้อยเจ็ดวันก่อนวันสืบพยานบุคคลนั้น การสืบพยานดังกล่าวให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง บันทึกถ้อยคำของพยานที่ทำไว้ล่วงหน้าดังกล่าวเมื่อพยานเบิกความรับรองแล้วให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของคำเบิกความตอบคำซักถาม และถือว่าได้อ่านคำเบิกความดังกล่าวให้พยานฟังแล้ว เมื่อมีการยื่นบันทึกถ้อยคำต่อศาลแล้วคู่ความไม่อาจขอถอนบันทึกถ้อยคำนั้นและให้ถือว่าเป็นบันทึกถ้อยคำดังกล่าวเป็นพยานหลักฐานในคดีแล้ว

ให้ผู้ให้ถ้อยคำมาศาลเพื่อเบิกความตอบคำซักถามเพิ่มเติม ถ้าหากมี ตอบคำถามค้านและคำถามตั้งของคู่ความ หากผู้ให้ถ้อยคำไม่มาศาล ให้ศาลปฏิเสธที่จะรับฟังบันทึกถ้อยคำของผู้นั้นเป็นพยานหลักฐานในคดี แต่ถ้าศาลเห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม จะรับฟังบันทึกถ้อยคำที่ผู้ให้ถ้อยคำมิได้มาศาลนั้นประกอบหลักฐานอื่นก็ได้

ในกรณีที่คู่ความตกลงกันให้พยานไม่ต้องมาศาล หรือคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งไม่ตั้งใจถามค้านพยาน ให้ศาลรับฟังบันทึกถ้อยคำดังกล่าวเป็นพยานหลักฐานในคดี

หมวด ๔

การมาศาลและการให้ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ ๓๐ การขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาพิพากษาของศาล ให้ทำเป็นหนังสือเชิญ

กรณีที่คู่ความขอให้เรียกผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญฝ่ายตนมาให้ความเห็นโต้แย้งหรือเพิ่มเติมความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญที่ศาลขอให้มา ให้ศาลออกหมายเรียก

ข้อ ๓๑ ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญที่ศาลขอให้มาให้ความเห็น ให้ศาลกำหนดค่าปวยการค่าพาหนะเดินทาง และค่าเช่าที่พักตามระเบียบคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม

ข้อ ๓๒ ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญที่คู่ความขอให้เรียกมาให้ความเห็น ให้ศาลกำหนดค่าปวยการตามรายได้และฐานะของบุคคลนั้น แต่ไม่ให้เกินวันละสองพันบาทกับค่าพาหนะเดินทางและค่าเช่าที่พักของบุคคลนั้นที่เสียไปด้วยตามสมควรและสั่งให้คู่ความฝ่ายที่ขอให้เรียกมาเป็นผู้จ่ายโดยถือเป็นค่าฤชาธรรมเนียม

ข้อ ๓๓ ก่อนให้ความเห็น ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญที่ศาลขอให้มาหรือที่คู่ความขอให้เรียกมาต้องสาบานหรือกล่าวคำปฏิญาณว่าจะให้ความเห็นตามความสัตย์จริง เว้นแต่บุคคลตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๑๒

ข้อ ๓๔ ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญอาจให้ความเห็นด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือ ทั้งอาจยื่นความเห็นเป็นหนังสือต่อศาลประกอบความเห็นด้วยวาจาก็ได้

ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยพยานบุคคลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับแก่การให้ความเห็นด้วยวาจาดังกล่าวโดยอนุโลม

หมวด ๕

การพิพากษาและบังคับคดี

ข้อ ๓๕ให้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งในศาลโดยเปิดเผยตามกำหนดที่ได้นัดไว้ แต่ถ้ามีเหตุจำเป็นจะเลื่อนไปอ่านในวันอื่นก็ได้

ข้อ ๓๖ เพื่อความสะดวกในการบังคับคดี ศาลภาษีอากรกลางอาจออกหมายบังคับคดีส่งไปยังศาลจังหวัดแห่งท้องที่ใดท้องที่หนึ่งดำเนินการบังคับคดีให้ก็ได้ ให้ศาลจังหวัดที่ได้รับมอบหมายแจ้งผลการดำเนินการให้ศาลภาษีอากรกลางทราบตามที่เห็นสมควร

ลักษณะ ๒

ความอาญา

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๓๗ นอกจากที่บัญญัติไว้ในลักษณะนี้ให้นำบทบัญญัติลักษณะ ๑ วิธีการติดต่อ การยื่นส่ง และรับคำคู่ความและเอกสารระหว่างศาลตามข้อ ๗ การบันทึกคำเบิกความของพยานตามข้อ ๒๘ การตั้งผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญตามข้อ ๓๐ มาใช้บังคับแก่ความอาญาโดยอนุโลม เท่าที่ไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

หมวด ๒

การดำเนินกระบวนการพิจารณา

ข้อ ๓๘ ในระหว่างที่ศาลภาษีอากรจังหวัดยังมิได้เปิดทำการในจังหวัดใด ให้ศาลจังหวัดแห่งท้องที่นั้นมีอำนาจออกหมายอาญาและสั่งปล่อยชั่วคราวในระหว่างสอบสวนรวมถึงการอนุญาตให้ผิดฟ้องแทนศาลภาษีอากรกลางภายใต้หลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) การร้องขอให้ออกหมายจับหรือหมายค้น ผู้ร้องขออาจยื่นต่อศาลจังหวัดแห่งท้องที่ที่ความผิดเกิดขึ้น อ้างหรือเชื่อว่าได้เกิดขึ้น หรือผู้ต้องหามีที่อยู่หรือถูกจับได้หรือท้องที่ที่เจ้าพนักงานทำการสอบสวนผู้ต้องหา หรือศาลจังหวัดที่มีเขตอำนาจเหนือท้องที่ที่จะทำการจับหรือค้นก็ได้

(๒) การร้องขอออกหมายขังผู้ต้องหาและการร้องขอผิดฟ้อง ผู้ร้องขออาจยื่นต่อศาลจังหวัดแห่งท้องที่ที่ความผิดเกิดขึ้น อ้างหรือเชื่อว่าได้เกิดขึ้น หรือผู้ต้องหาที่มีที่อยู่หรือถูกจับได้ หรือท้องที่ที่เจ้าพนักงานทำการสอบสวนผู้ต้องหา หรือศาลจังหวัดที่มีเขตอำนาจเหนือท้องที่ที่ผู้ต้องหาอยู่ในเขตขณะที่มีการร้องขอ และให้ศาลจังหวัดดังกล่าวมีอำนาจส่งปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาที่ถูกออกหมายขังได้

ข้อ ๓๙ ในระหว่างที่ศาลภาชีอากรจังหวัดยังไม่เปิดทำการในท้องที่ใด โจทก์จะยื่นคำฟ้องต่อศาลจังหวัดแห่งท้องที่ที่ความผิดเกิดขึ้น อ้างหรือเชื่อว่าได้เกิดขึ้น หรือจำเลยมีที่อยู่หรือถูกจับได้ หรือท้องที่ที่เจ้าพนักงานทำการสอบสวนจำเลยก็ได้ ให้ศาลจังหวัดแจ้งไปยังศาลภาชีอากรกลางเมื่อศาลภาชีอากรกลางรับคดีนั้นไว้แล้วจะออกไปทำการไต่สวนมูลฟ้อง นั่งพิจารณาและพิพากษาคดี ณ ศาลจังหวัดแห่งท้องที่นั้น หรือจะกำหนดให้การไต่สวนมูลฟ้อง นั่งพิจารณาและพิพากษาคดี ณ ศาลภาชีอากรกลางก็ได้ ตามที่ศาลภาชีอากรกลางเห็นสมควร

ศาลภาชีอากรกลางอาจขอให้ศาลจังหวัดแห่งท้องที่ที่โจทก์ยื่นคำฟ้องไว้หรือศาลจังหวัดอื่นใดดำเนินกระบวนการพิจารณาใด ๆ อันมิใช่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทแห่งคดีแทนได้ตามความจำเป็นในกรณีเช่นว่านี้ ให้ศาลจังหวัดนำบทบัญญัติว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีภาชีอากรแห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลภาชีอากรและวิธีพิจารณาคดีภาชีอากร พ.ศ. ๒๕๒๘ มาใช้บังคับแก่การดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลนั้น

ให้ศาลจังหวัดที่โจทก์ยื่นฟ้องไว้หรือศาลจังหวัดอื่นตามวรรคสองมีอำนาจออกหมายขัง หรือปล่อยชั่วคราวจำเลยได้

ข้อ ๔๐ ในระหว่างที่ศาลภาชีอากรจังหวัดยังไม่เปิดทำการในท้องที่ใด เมื่อโจทก์ยื่นคำฟ้องต่อศาลจังหวัดตามข้อ ๓๙ ให้โจทก์จัดทำสำเนาคำฟ้องต่อศาลจังหวัดด้วยหนึ่งชุด และถ้าคำฟ้องถูกต้องตามกฎหมายแล้ว ให้ศาลจังหวัดดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ในคดีราษฎรเป็นโจทก์ ให้ศาลจังหวัดส่งต้นฉบับคำฟ้องมายังศาลภาชีอากรกลางโดยเร็วเพื่อให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลภาชีอากรกลางกำหนดวัน เวลา สถานที่ ในการไต่สวนมูลฟ้องตามความเหมาะสม และให้ศาลภาชีอากรกลางแจ้งศาลจังหวัดเพื่อให้แจ้งกำหนดวัน เวลา สถานที่ ในการไต่สวนมูลฟ้องนั้นให้โจทก์ทราบโดยเร็ว และสั่งให้โจทก์นำส่งหมายนัดและสำเนาคำฟ้องให้จำเลยต่อไป แต่ถ้าคดีนั้นพนักงานอัยการได้ฟ้องจำเลยโดยข้อหาอย่างเดียวกันแล้ว ให้จัดการตาม (๒)

(๒) ในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ ให้ศาลจังหวัดส่งสำเนาคำฟ้องแก่จำเลยรายตัวไปสอบถามจำเลยว่ามีทนายความหรือไม่ อ่านและอธิบายฟ้องให้จำเลยฟัง สอบถามคำให้การของจำเลย และส่งต้นฉบับคำฟ้องพร้อมกับคำให้การของจำเลย ถ้าหากมี มายังศาลภาชีอากรกลางโดยเร็วเพื่อให้ศาลภาชีอากรกลางมีคำสั่งไต่สวนมูลฟ้องหรือประทับฟ้องแล้ว นำเสนออธิบดีผู้พิพากษาศาลภาชีอากรกลางเพื่อกำหนดวัน เวลา สถานที่ ในการไต่สวนมูลฟ้องหรือนั่งพิจารณาพิพากษาคดีตามความเหมาะสม และให้ศาลภาชีอากรกลางแจ้งให้ศาลจังหวัดทราบโดยเร็วเพื่อแจ้งให้คู่ความทราบกำหนดวัน เวลา สถานที่ ในการไต่สวนมูลฟ้องหรือนั่งพิจารณาและพิพากษาคดีนั้น กับเพื่อให้ได้ตัวจำเลยมาศาลตามกำหนดนัด

ในกรณีตาม (๒) หากจำเป็นให้การรับสารภาพตามฟ้องและเป็นคดีที่ศาลจะพิพากษาโดยไม่สืบพยานหลักฐาน ให้ศาลจังหวัดและศาลภาษีอากรกลางใช้วิธีการตามข้อ ๗ ในการติดต่อระหว่างกัน เพื่อให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาและพิพากษาคดีสามารถกระทำได้ในวันที่จำเป็นให้การรับสารภาพนั้น หากไม่แล้วเสร็จภายในวันเดียวกัน ให้ศาลภาษีอากรกลางพิจารณาปล่อยชั่วคราวจำเลยไปก่อนได้

ข้อ ๔๑ ในระหว่างที่ศาลภาษีอากรจังหวัดยังไม่เปิดทำการในท้องที่ใด ศาลภาษีอากรกลางอาจนั่งพิจารณาโดยให้คู่ความและทนายความดำเนินกระบวนการพิจารณาภายในห้องพิจารณาของศาลจังหวัดที่โจทก์ได้ยื่นฟ้องตามข้อ ๓๙ ภายใต้การควบคุมของศาลจังหวัดนั้น โดยจัดให้มีการถ่ายทอดภาพและเสียงผ่านระบบการประชุมทางจอภาพหรือโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์อื่นระหว่างศาลดังกล่าวกับศาลภาษีอากรกลาง ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความจำเป็น ถิ่นที่อยู่ ข้อขัดข้องของคู่ความ การคุ้มครองสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาที่เป็นธรรมของคู่ความทุกฝ่าย และสิทธิในการต่อสู้คดีของจำเลย

ศาลภาษีอากรกลางอาจอนุญาตให้พยานเบิกความที่ศาลใดศาลหนึ่งหรือสถานที่ทำการของทางราชการหรือสถานที่แห่งอื่นนอกศาลโดยจัดให้มีการถ่ายทอดภาพและเสียงในลักษณะการประชุมทางจอภาพหรือโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์อื่นได้ ภายใต้การควบคุมของศาลที่มีเขตอำนาจเหนือท้องที่นั้น และให้นำมาตรา ๒๓๐/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม ทั้งนี้ ในกรณีพยานเบิกความต่อหน้าคู่ความตามวรรคหนึ่ง ไม่จำเป็นต้องมีสักขีพยาน

การดำเนินกระบวนการพิจารณาตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้ถือเสมือนว่าเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาในห้องพิจารณาของศาลภาษีอากรกลาง

ลักษณะ ๓

แบบพิมพ์

ข้อ ๔๒ การแต่งตั้งบุคคลเพื่อรับคำคู่ความหรือเอกสารแทนตามข้อ ๘ ให้ทำตามแบบพิมพ์ ภาษ. ๑ ท้ายข้อกำหนดนี้

ข้อ ๔๓ หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญตามข้อ ๓๐ วรรคหนึ่ง ให้ทำตามแบบพิมพ์

ภาษ. ๒ ส่วนหมายเรียกผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญตามข้อ ๓๐ วรรคสอง ให้ทำตามแบบพิมพ์

ภาษ. ๓ ท้ายข้อกำหนดนี้

ข้อ ๔๔ การสอบถามข้อเท็จจริงตามข้อ ๑๙ และข้อ ๒๓ ให้ทำตามแบบพิมพ์ ภาษ. ๔ และ ภาษ. ๕ การบอกกล่าวข้อเท็จจริงของคู่ความตามข้อ ๒๐ ให้ทำตามแบบพิมพ์ ภาษ. ๖ บันทึกถ้อยคำพยานที่บันทึกไว้ล่วงหน้าตามข้อ ๒๙ ให้ทำตามแบบพิมพ์ ภาษ. ๗ ท้ายข้อกำหนดนี้

ข้อ ๔๕ การยื่นอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลภาษีอากรและวิธีพิจารณาคดีภาษีอากร พ.ศ. ๒๕๒๘ มาตรา ๒๔ ให้ใช้แบบพิมพ์อุทธรณ์แบบ (๓๒) และแบบพิมพ์ท้ายอุทธรณ์แบบ (๓๓) ส่วนคำแก้อุทธรณ์ให้ใช้แบบพิมพ์คำแก้อุทธรณ์แบบ (๓๔) และแบบพิมพ์ท้ายคำแก้อุทธรณ์แบบ (๓๕)

ข้อ ๔๖ การยื่นหรือส่งคำคู่ความหรือเอกสารอื่นนอกจากที่ระบุไว้ในข้อกำหนดนี้ ให้ศาลเจ้าพนักงานศาล คู่ความ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ใช้แบบพิมพ์ซึ่งมีรูปแบบ ขนาด และข้อความตามที่สำนักงานศาลยุติธรรมกำหนด เว้นแต่อธิบดีผู้พิพากษาศาลฎีกาจะกำหนดเป็นอย่างอื่น

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๘

ธรรมนุญ พิทยากรณ์

อธิบดีผู้พิพากษาศาลฎีกา